

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : ปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบท
ปัตตานี กับอำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี
ชื่อผู้เขียน : นายสมรรถ วาหลง
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาในเรื่องปัญหาความต้องการของประชาชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบท กับอำนาจการนำของผู้ผู้นำในท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า 1) ประชาชนชาวไทย - มุสลิม ในเขตชุมชนชนบท ในเขตจังหวัดปัตตานีมีปัญหาความต้องการในด้านใด เรื่องใด และประเด็นใดบ้าง 2) มีผู้ผู้นำในท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการประเภทและระดับ ตั้งแต่ระดับผู้นำละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือ เทศบาล จนถึงนักการเมืองท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และข้าราชการที่สามารถพึ่งพา หรือสนองตอบต่อปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนได้หรือไม่ เพียงใด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชาชนชาวไทย-มุสลิมที่เป็นหัวหน้าครอบครัว คู่สมรส หรือตัวแทนผู้ที่เป็นผู้ปกครองของครอบครัวนั้นๆ ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง อำเภอยะหริ่ง อำเภอหนองจิก อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอแม่ลาน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับร้อยละ 5.0 ของประชากรทั้งหมด แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 793 ครอบครัว การเก็บรวบรวมข้อมูลอาศัยแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ผลการศึกษาปรากฏว่า

ประเด็นปัญหาความเดือดร้อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนในทุกด้าน ทุกเรื่อง และทุกประเด็น โดยปัญหาความเดือดร้อนมากที่สุดด้านสังคม เรื่องยาเสพติด ในประเด็นกัญชา รองลงมาด้านสาธารณสุขโลก เรื่องถนนและโทรศัพท์มีสัดส่วนเท่ากัน ในประเด็นถนนชำรุดเสียหายบ่อย และขาดแคลนโทรศัพท์สาธารณะใช้ ด้านเศรษฐกิจ เรื่องอาชีพ และ

รายได้เสริม ในประเด็นนี้แต่รายได้ไม่แน่นอน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องสิ่งแวดล้อมมลภาวะ ในประเด็นการจัดขยะและของเสียต่างๆ ตามลำดับ

อำนาจการนำของผู้นำในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างระบุว่าผู้นำระดับหมู่บ้าน เป็นกลุ่มที่พวกเขาสามารถพึ่งพาได้มากที่สุด รองลงมาผู้นำระดับกำนัน ผู้ใหญ่และกรรมการหมู่บ้าน จากนั้นเป็นกลุ่มระดับละแวกบ้าน ถัดมาเป็นผู้นำตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการเจ้าหน้าที่ในอำเภอและตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ระบุว่าพวกเขาพึ่งพาในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่อยู่ในระดับที่ใกล้ชิดชาวบ้านเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาคได้ (Trouble Shooter) เมื่อชาวบ้านมีปัญหาความเดือดร้อนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน ปรากฏว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชาวบ้านไม่สามารถสนองตอบได้ แต่ผู้นำในท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน รู้ปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้าน แต่ไม่มีอำนาจในการแก้ไขความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น ฉะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเร่งรีบอย่างมากในการดำเนินนโยบาย การกระจายอำนาจถึงระดับรากหญ้า (Grassroot) ให้มากขึ้น และลึกที่สุด โดยอาศัยกระบวนการประชาสังคม ในการแก้ไขปัญหา

การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน รัฐจะต้องมีการประสานแผนพัฒนาและโครงการที่จะดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวบ้านจากรากหญ้า (Grassroot) จึงสามารถสนองตอบปัญหาความเดือดร้อนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดจากความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอาจต่างกันไปด้วย

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ควรใช้การสำรวจปัญหาความต้องการของชาวบ้าน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน